

Preplatna za Šibenik
I Austro-Ugarsku godišnje K. 14.,
polugodišnje I tromjesečno suraz-
mjerno, mjesečno K. 1.20
Pojedini broj 10 para
Oglasi po cijeniku
Plativo I uloživo u Šibeniku.

HRVATSKA MISAO

Izlazi sriedom I subotom

Uredništvo I uprava nalaze se na trgu
sv. Frane iza obč. perivoja
Vlastnik, Izdavaatelj I odgovorni ure-
dnik JOSIP DREZGA
Tiska: Hrvatska Zadruga Tiskara u
Šibeniku, u. z. s. o. j.

God. I.

Šibenik, 8 listopada 1913.

Br. 25.

„Riješavanje“ hrvatske krize.

Dosta je spomenuti jedno ime, e da se shvati značaj i zamašaj riješavanja hrvatske krize kojeg se prihvaćala hrvatsko-srbska koalicija u zajednici sa komesarom baronom Skerlecem. Aurel pl. Podrocy podban je one vlade, koja će da provede, pkoaliciji toli naglašivane, „slobodne“ izbore. To je onaj zagrebački veliki župan Pejačevićeve magjaronске vlade, koji je na županijskim skupštinama govorio, da je za opoziciju potrebna puška. Bijaše to pred one glasovite svibanjske izbore, kada su zagrebačke kuće i dućane poplavili plakati sa nadpisom: „Tomašiću, gdje si?“ Godine 1910. Tomašić je već mogao da odgovori: *tu sam!* — a letos može da on sam stavi upit koaliciji: *gdje si?*

Rezultat pregovora koalicije sa baronom Skerlecem (a ne Skrlcom, kako ga pišu koalicijske novine samo da ga učine popularnim) jest uzkršavanje i rehabilitacija magjaronstva, to jest protivno od onoga za čim je išao pakt koalicijsko-pravaški. Da se objasni pravac i duh kojim će ići uprava u Banovini, vidi se po elementima kojima se barun Skerlec okružuje. Osim Podrocy, tog ogavnog magjarončine, tu je tek imenovanih pet velikih župana, sve starih ljutih magjaron, a dostatna su imena Hideghetya i Zmajčić, da se vidi, kakva će to sloboda zavladati Banovinom. Hideghety je, rodom i osjećajem Magjar, kao veliki župan osilio u kintjastom Srijemu magjaron, srbstvo i pangermanstvo, a Zmajčić je kao kotarski upravitelj na Sušaku bio zator hrvatsva na Primorju.

Skerlec, Podrocy, Hideghety, Adamović, Milanković, Zmajčić, Trnski (sin slavnog oca), to li su zar imena koja će Banovini osigurati slobodu, provesti izbore tako da izadje iz njih nepatvorena volja naroda, naročito pred riješavanjem velevažnog, sudbonosnog pitanja financijske nagodbe? I snagozu može se lako odsejti: u sabor će ući većina koja će biti kadra da prihvati financijsku nagodbu prema željama Magjara; dosljedno, ovako sastavljena vlada imat će za zadacu da iz izbora iznese pobjedonosne unioniste raznih frakcija, medju kojima će dominirati stari magjaroni, dočim sadašnji koalicijski ce medju njima izcevatvi. Glavna sila i poznata Khuenova izborna procedura biti će uperena protiv pravaški, koji će smjeti ući u sabor tek u tolikom broju da ne budu u stanju sprječiti obnovu financijske nagodbe.

Koliko li plemenitih nastojanja, da se narod Banovine u što zbijenijim redovima pripravizavajmomentat, ode utaman! Financijska samostalnost i onemogućenje uzkršavanja magjaronstva bijašu glavne tačke pakta stranke prava sa hrvatsko-srbskom koalicijom. Radi toga Čuvajev komesarijat i mrcvarenje našeg naroda u Banovini, a sada sve te žrtve bivaju uzaludne. Ako koalicijski nemaju volje za borbu, čemu su sklapani pakt i tim izazivali vijes vlastodržaca, čemu zavaravali mase naroda? Mješte financijske samostalnosti i narodnih stranaka na kormilu zemlje, imat će Banovina i dalje da snaša financijsko i gospodarsko robstvo te pašaluk magjaronski.

Eto, na koji način riješava se kod nas dugotrajna i teška kriza, u kojoj se čitav narod bio založio da izvuče bar nešto slobode i gospo-

darske neovisnosti. Koalicijska nevjera diže opet na površinu mumije i baca Hrvatsku pedeset godina natrag. To je rezultat tolikih plemenitih nastojanja i tolikih žrtava, nakon idealnih podviga i nakon atentata Jukičevića, Planinščakova i Dojčićeva. A Stjepan Radić piše američkim Hrvatima poslanicu proti političkim atentatima...

Šibenik, 8. listopada.

Politički položaj u Hrvatskoj naše vrhovno pravaško glasilo „Hrvat“ ovako tumači: Komesarijat će biti dignut a barun dr. Skerlec imenovan banom do provedenih saborskih izbora, nakon kojih će pregovarati sa zastupnicima stranaka, koje stoje na nagodbenom temelju.

Izbore će voditi vlada sa velikim županima, koji će gotovo svi biti uzeti iz redova našega činovništva, a izbore će morati tako provodjati. da ne budu jedni unionisti imali razloga previše se tužiti na oblastno predpоставljanje drugih i da dodju u sabor unionisti svih nuanca. Na to će se pozvati koalicija da izkupi svoju rječ, da će raditi zajedno i sa stariim unionistima, koji će biti izabrani, a koalicija da će se tome odazvati, jer rječ je rječ, pa se ne može od nje odstupi. To da će joj biti laganje učiniti, što će joj se reći, da su izbori bili slobodni, pa čemu se onda protiviti?! Vlada sa velikim županima će i postie toga ostati činovnička, da se tako ne izazove tvrjenje ili ljubomornost medju unionističkim frakcijama, kad bi se ti dostojanstvenici uzeli iz jedne frakcije, a druge ne, pošto je, kako se veli, za sada izključeno, da bi koalirci mogli imati aktivnog udjela u vlasti. Do toga da bi moglo doći istom kasnije, s vremenom, kad se članovi koalicije pokažu svojim djelovanjem pouzdani prema gore.

Na sve će se pak unionističke frakcije apelirati, da se zadovolje s ovakvim riješenjem osobnih pitanja, te da omogućenjem saborskog rada i votiranjem proračuna pomognu zemlji iz abnormalnoga stanja.

Koalicija, u nuždi, ako ne može da bude drugačije, da će se pokoriti i ovakvom stanju silom okolnosti, ali će dozvoljavati vladi samo kratke indennitete, tako, da kad bi činovnička vlada počela bivati strančarska, da bi brzo ostala bez indenniteta i dospjela u vanproračunsko stanje. Najveća poteškoća, da je ipak još u pitanju sastava delegacije i regnikolarne deputacije, jer koalicija traži garancije, po kojima bi u eventualnim sporovima sa Ugarskom, kako peštanska delegacija, tako i hrvatska regnikolarna deputacija izstupila jednodušno.

Austrija izlazi iz trojnog saveza?

U berlinskoj smotri „Greif“ historičar Friedjung piše o postanku i o sadržaju trojnog saveza te osvjetljuje neke tačke oslanjanje se dijelom na priobćenja koje mu učinili pokojni ministri vanjskih posala Aehrenthal i Kinclerwaechter.

Friedjung ponajprije prikuplja historijat saveza. Spominje, kako je Italija god. 1887. sklopila s Njemačkom i s Austrijom posebne ugovore, a to je bio prvi oblik trojnog saveza; Italija i Njemačka obvezale se uzajamno pomagat se oružjem, ako bi jedna ili druga bila napadnuta od Francuzke. Tek godine 1897. sklopljen je između tri države jedan jedini ugovor, a između Beča i Berlina izmjenjena je izjava, u kojoj se kaže, da ugovor austro-njemački od god. 1879. nije ugovorom god. 1887.

imalo stegnut, tako da, dok je Italija obvezana u svoje vrijeme ugovor obnavljati, između Berlina i Beča toga nije trebalo.

U isto doba zaključena je nekakva klauzula u pogledu Balkana, po kojoj, kada bi se Austrija našla prinukanom proširiti svoje granice prama teritoriju balkanskom, Italija će moći da traži odšete teritorijalne također na Balkanu. Ob ovom se je radi Turske naravski šutilo, ali dokaz imamo u odreci Austrije na Novipazar. Da je Austrija (Aehrenthal) anektirala Novipazar, Italija bi se bila domogla po svoj prilici Valone, što u Beču nipošto nije se htjelo i zato se radije odrekloše novopazarskog sandžaka.

Isti razlog, koji je naveo Austriju da se odreci Novogpazara, tumači i rezervatno držanje Austrije u sadanjoj krizi. U Berlinu mogu poricati koliko god ih volja, ali je istina da je Njemačka više od jednoga puta podrezala Austriji krila. Ovaj postupak bio je velika pogriješka te je urodio lošim posljedicama i za intervenciju njemačku u istoku.

O izstupu Austrije iz trojnog saveza govori se i u drugim novinama. Rimski dopisnik „Journal de Geneve“ objavljuje jedan svoj članak, u kojem veli, da ako se može vjerovati glasinama, koje se okolo šire i člancima, koji su izašli u jednom dijelu austro-ugarske štampe, Monarhija će izstupiti iz trojnoga saveza. Tomu bi imalo biti krivo držanje berlinske vlade, a i činjenica, da Monarhija ne nalazi u trojnom savezu dosta pomoći. Politika, što je Monarhija u posljednje vrijeme provodi protiv Italije, podvija ova nagadjanja. Ako u Beču doista ne misle na to, onda nema ni smisla progoniti Talijane, kano što se to čini i činilo bi se, da austro-ugarski državnici ne znadu da izmjere domašaj svojih djela. U svakom momentu, ako Austrija hoće da ostane u trojnom savezu, nije moguće protumačiti austrijsku politiku protiv Italije. Iza kako je dopisnik izpitao austrijsko-talijanske odnose u albanskom pitanju, svršava svoj interesantan članak: Dosta je, da se izpitaju sva ova fakta, da se odmah vidi, da u austrijsko-talijanski odnosi došli u ovim danima svakako do veoma kritičnog i delikatnog stadija.

I „Vossische Zeitung“ bavi se pitanjem trojnog saveza te veli, da je Austriji dodijalo u njemu stati. Ide se u susret novim grupacijama vjestila te Austrija traži nove saveznike. Na ovo Austriju navodi i zlovolja s rezultatom drugog balkanskog rata, a počinje je i neke manifestacije u prilog boljim odnosajima s Francuzkom i Rusijom.

Političke vijesti.

Dioba Albanije. Beogratski izvjestitelj „Srbobrana“ saznaje, da je Rumunija, i to posve ozbiljno, upozorila sve interesovane, da neće nipošto ostati neutralna, ako se s bilo koje strane pokuša mienjati bukureški mir. Ova opomena, slična onoj prije srpsko-bugarskoga rata, nije prazna reč, kako ni onda nije bila. Nadalje je Njemačka Grčkoj obećala svu podporu i tako reći garantirala, da se neće na njenu štetu konačno ništa izvršiti. Treći fakat bio je taj, da su sile trojnoga sporazuma dosta jasno ostavile Srbiji, Grčkoj i Crnoj Gori posve slobodne ruke odnosno Albanije za sve slučajeve, pa i za slučaj, ako bi njihova akcija izazvala opasnost većih komplikacija.

Najposlije imade dosta znakova, da se Njemačka boji, da Albanija ne postane kamen razдора između Austrije i Italije, a time i trojnoga saveza, pa da joj ne bi bilo nemilo, da tog kamena smutnje nestane sa horizonta. Ili drugim riječima, aktivno bi mogle sudjelovati u komplikacijama samo Austrija, Turska i Bugarska pored Albanije. Pitanje je, da li je to učesće kod neutraliteta Njemačke, aktivnosti Rumunije, zajednice Srbije i Grčke i dobro

shvaćenih interesa Turske, te pored istupanja iz pasiviteta trojnoga sporazuma u slučaju umješavanja drugih faktora, razumno i moguće.

Kako sada stvari stoje i prema podatcima, koji su do sad poznati, u Beogradu su mnijenja, da će ili dovesti do evropskog sukoba ili će svršiti okupacijom i diobom većeg dijela, a možda i cijele Albanije između Grčke, Srbije i Crne Gore i to diobom definitivnom, koji će za najoštre Evropa sankcionirati. U ostalom, vidjet će se na efektima postepenoga napredovanja srbske i grčke vojske u unutrašnjost Albanije doskora šance ovakovoga rješjenja. Do sada su te šance dobre, ali čini se da nije ni na mjerodavnim mjestima Atene i Beograda još posve tačno i definitivno riješeno drugo osim za sada vojnog prodiranja i vojne okupacije. Politička strana pitanja riješit će se tek poslije.

Nova nauružanja Austro-Ugarske. Dne 3. ov. mj. obdržavano je u Beču zajedničko ministarsko vijeće. Glavni predmet vijećanja bijaše program rada za nastajne delegacije. Zaključeno je, da se broj godišnjeg novačkog kontingenta povisi za novih 40.000 momaka. Za to će biti nuždan vanredan trošak od 24, a po N. F. Presse od 50 milijuna kruna. Zapovjednik mornarice izišao je s novim mornaričkim programom, u kojemu traži izgradnju četiriju novih dreadnoughta. Ministarsko vijeće je odobrilo 150 milijuna kruna za gradnju dvaju novih dreadnoughta, dočim je čitav program zapovjednika mornarice u načelu odobrilo. Suviše odobreno je 435 milijuna kruna izvanrednih troškova za nedavne krize u povodu događanja na Balkanu, tako da će na obe poli monarhije odpasti lijetos ukupno 600 milijuna kruna vanrednih troškova.

Austrija i Srbija. Pašić je u bio Beču i konferirao s ministrom vanjskih posala grofom Berchtoldom i ministrom zajedničkih financija Bilinskijem. Nakon ovog Pašićevog posjeta u bečkim krugovima prevladava mišljenje, ako Srbija uistinu želi prijateljski odnosaj s Austro-Ugarskom, da ima izgleda da će se na ovoj osnovi moći dovesti do povoljnog rješjenja sva trgovinsko-politička i željeznička pitanja.

Sam Pašić izjavio je izvjestitelju „Neues Wiener Journala“: „Kod nas u Srbiji postoji najbolja volja i vruća želja, da se naš odnosaj prama Austro-Ugarskoj razvija u prijateljskom smislu. Mi dakako uzimamo obzir na naše interese, ali smo toga mnijenja, da ti interesi nisu u protuslovlju s interesima Austro-Ugarske. Ja sam tim više toga osvjeđenočnja, što su se sva politička pitanja, glede kojih je postojalo različito mnjenje, podpunno riešila. Ako se sada još uvijek razpravlja, tiču se ti pregovori samo trgovačkih i narodno-gospodarskih pitanja. Ni ovdje ne postoji nikakova razlika u shvaćanju, pa je sigurno, da će se naći modus, koji će zadovoljiti interese jedne i druge stranke i koji će nam omogućiti, da najdemo povoljan izlaz. Ja sam toga ugodnog osvjeđenočnja, da i austro-ugarska vlada imade dobru volju što prije dovesti do sporazuma. Ja bih ostao možda dulje u Beču, ali me moja vladav zove kući. Ali ja sam s poslanikom Jovanovićem sasna istoga mnjenja i znam, da sam ova stvar povjerio najboljim rukama. Ja sam stekao to uvjerenje, da će se sva pitanja riešiti povoljno i da nema više poteškoća, koje bi nas mogle razdvijojiti. Ja sam srezultatno svoje misije u Beču podpunno zadovoljan.“

S tim u savezu opet se pojavljuju vijesti o polazku kralja Petra u Beč.

Parlamentarna djelatnost u Austro-Ugarskoj počinje današnjim danom, kada se sastaje ugarsko-hrvatski zajednički sabor u Pesti.

Dne 21. ov. mj. sastaje se carevinski vijeće. Na dnevnom redu prve sjednice jest

proračun za prvo polugodište, izbor u delegacije i mali finansijski plan. Medjutim počeo se ponovno češko-njemački pregovori. Čini se, da će zasjedanje parlamenta teći gladi.

Delegacije sastaju se dne 16. ili 17. studenoga u Beču. Ponačajniji predmet bit će im balkansko pitanje, novi zahtjevi ratne mornarice, povišenje novačkog konfigenta za novih 40.000, te pokrivanje vanrednih vojnih troškova prigodom balkanske krize.

Borbe na Balkanu. Iz Beograda javljaju, da su Arnauti konačno odbijeni sa svih položaja na zapadu Prizrena. Ustanak arnautski može se smatrati ugušenim.

Parizke novine javljaju, da je i u novopazarskom sandžaku buknuo ustanak. Grčko-turski rat smatra se neizbježivim. Turska ne da Grčkoj nijednog otoka. Vrhovni grčki štab preselio se iz Soluna u Kavali.

Za Bugarsku se veli, da mobilizira u potaji. Bumanjska pak izjavljuje se solidarnom sa Srbijom i Grčkom.

Rastignac u rimskoj „Tribuni“ piše, da Evropa nema prava mješat se u eventualni grčko-turski rat.

Sitne vijesti. Njemački car Vilim posjetit će Prag.

Na mjesto grofa Thurna imenovan je austrijskim politikarom u Petrogradu grof Friderik Szapari.

U Brnu su dne 6. ov. mj. bile velike demonstracije Čeha. Mnogo ih ranjeno. Zastupnik Stransky bio je uapšen, a kasnije pušten.

Bugarski generali Kovačević i Ivanov stavljeni su pred ratni sud radi poraza kod Bregalnice, dotično kod Kukuše.

Kukavičluk, Ignorancija i podlost!

Krstelj-Drinkovičeva krezuba zgraža se, što se je naš list u srbsko-bugarskim odnosima usudio postaviti se na objektivno stanovište, pa sve prevrće očima, kako je to nedostojno i sramotno. Krezuba osjetila je potrebu, da se, u pomiranjenu predplatnika Hrvata, preporučivši pravoslavnim parosima i kaludjerima, pa se zato okosila na nas podmetajući nam i ono čega nismo rekli.

Tako nam krezuba podmeta, da smo zloradošću zabilježili tobožnje uspjehe Arnauta proti Srbima i to prema informacijama „Wiener Allgemeiner Zeitung-a“. Dostatno je da konstatiramo, da mi tog vijesti nismo dodali nikakvog komentara, da smo ju tek registrirali, **onako isto kako ju donio i zagrebački „Srbobran“**. To je već običaj u novinarskom svijetu, da se registruju i protivne vijesti, što smo učinili i mi, onako isto kako danas bilježimo vijesti po Srbiji povoljne. Drago nam je, ustalom, da Krstelj-Drinkovičeva krezuba hoće da bude srbskija od samog „Srbobrana“.

Naše držanje u srbsko-bugarskim odnosima jednako je držanju našeg vrhovnog pravaškog glasila „Hrvata“, koji pače piše tako da se je „Srbobran“ oborio na nj radi njegovog bugaraštva. Eno članka „Hrvata“ „Tajni sporazum između Turske i Bugarske“ od 30. rujna i „Bugarska i Srbija“ od 1. listopada, na što se je osvrnuo „Srbobran“ u bilješkama od 2. listopada. Krstelj-Drinkovičeva firma nije imala kuraje da napadne na dra. Milu Starčevića, pa je napala na nas. Kukavički i podlo!

Naši dopisi.

Iz Imotske krajine. U „Hrv. Rieči“ ima poruka uredništva: „Pravaš“ Imotska krajina. Po njoj, na dokaz, da je spor u stranci pravaš po cijeloj Dalmaciji razrišen, hoće da se protura, kako je Dr. Alfirević u tu svrhu na mig vlade hodaio i letao po Imotskoj i Omiškoj krajini, da privuče sebi pristaše „imotskih fratara“, koji da su Alfirevića srčano primili. Al kada za to čuli drugi svijestni pravaši, ustadoše proti tomu, tako, da i u Imotskoj krajini imadu u stranci dvije struje: jednoj da je vođa Dr. Alfirević, a drugi nezavisni, da slijede „Hrv. Rieč“ — ovaiko Dr. Mate.

Nu ona poruka je sumnjiva izvora i zlonamjerno izbačena. Nijedan pravaš iz Imotske krajine, kome su poznate okolnosti, nemože onako da sudl, pa sigurno se onaj pravaš krije drugovdije. Cemu Dr. Drinković upliče jesino Imotske fratre? Ta svak amo znađe, da svećenstvo ovamošnje nisu sami fratri, nego da imade, dapače viši broj, župnika i popova, a da jedni i drugi organizirani i složni stoje u Stranci Prava. Vara se dakle „Rieč“, kad bi hotila svećenstvo razdvojiti, jer rodoljublje njima je preče nego li kampanilaz imotski i omiški, a potom je vidljivo, da imotski fratri ne traže sebi pristaše po omiškoj krajini, jer tamo nije njihov polje. To su samo želje o razdvoju pojedinaca, a ostali će stalno samo upisane u katalogu „njihove puste želje“. Prama tomu i onaj pravaš od „Hrv. Rieči“ kada bi shvaćao tačnije i smjer poruke uredništva zaničkao bi nu svoj podpis, kada bi noćio na čigov mlin vodu navraća onakom pisanijom.

Dr. Drinković sigurno je stavio svoje želje u usta tobožnjemu dopisniku, jer najporazno djeluje, da su mu ovamo slabi meterizi, pa bi hotio i ovamo med pravaše klinom. Ovamo su pravaši, pa bili svjetovnjaci ili svećenici, zbijeni u redove, a njiva je ovo tvrda za Drinkovičevu salcu. Najbolji je tome dokaz da se nitko nije ni makao, kad je tobož Dr. Alfirević hodaio po krajini, da rekrutira sebi pristaše, niti je kome palo na pamet da reagira proti njegovu dolasku, kao što ni dolazak Dra. Drinkovića nebi pobudio kod amošnjih pravaša ničije zanimanje. Mi pravaši, dapače, ne vidimo ovamo njegovih pristaša, niti osjećamo kakovih dviju struja protivnoga smjera. Ta čarapa, nije na tu nogu „Hrv. Rieči“!

Domaeće vijesti.

Skerlec ban. Iz Pešte javljaju, da će banu Skerlec postati banom.

Sastanak zastupnika. „Narodni List“ javlja, da će skoro, prije otvora čarinskog vijeća, imati u Zadru sastanak članovih saborskog kluba i zastupnici na čarinskome vijeću „Hrvatske stranke“.

Imenovanja velikih župana. Njegovo je Veličanstvo podijelilo 2. listopada Aurelu pl. Fodrocy-u rang i karakter odjelnog predstojnika i imenovalo ga upraviteljem unutrašnjeg odsjeka (podbanom) kod zemaljske vlade. Imenovan je veliki župan srijemski Ivan Adamović Čepinski velikim županom virovitičkim; bivši veliki župan Imbro pl. Hiedeghet velikim županom sriemskim; umirovljeni veliki župan Vuikašin Milanković velikim županom ličko-krbavskim; vladin tajnik Dragutin vitez Trnski velikim županom požeškim; vladin tajnik dosadašnji kotarski upravitelj na Sušaku banu Zmajčić velikim županom riječko-modruškim. Podžupan virovitički Labaš riješen je službe. Vladin je savjetnik Franjo Haladi imenovan banskim savjetnikom.

Osude radi Gjurjinske Pavlović. Srbstvo je našlo okrilja kod bosanske policije, koja je po višem nalogu povelu postupak protiv onih osoba koje su u slučaju Gjurjinske Pavlović navodno prekršile interkonfesionalni zakon. Radi toga bili su pred sarajevskog povjerenika pozvani župnik Predmerski, Gjurjinska Pavlović i nastojnica manastira u kome je ova bila smještena. Župnik Predmerski osuđen je na 300 kruna globe, Gjurjinska Pavlović na 20, a predstojnica manastira na 10 kruna globe.

Gore čuške u lice slobodi od ove policijske osude može valjda da dađe samo Rusija. Ljudi drugdje prelaze iz jedne vjere u drugu, nekome čak padne na pamet da se odjednom proglasi bezvjercem, a da policija i sudovi nikad ne nadjoše uputnim i zakonitim proti dotičnima uređovati. Ta zakoni zajamčuju slobodu savjesti. Gjurjinska Pavlović je punoljetna, a jer je po svojoj slobodnoj savjesti prigrlila katoličku vjeru, mora da bude osuđena! Ovakovo izrabljivanje državne vlasti u svrhe vjerske nesnošljivosti zovu inače klenkalizmom i reakcionarstvom, ali jer se tiče svetog pravoslavlja, i najodurnija i najnezakonitija policijska sredstva dobivaju lice liberalizma.

Za vodovode u Dalmaciji dalo je ministarstvo dva milijuna kruna. Ovom svotom sagradit će se 14 vodovoda, od kojih četiri veća, među njima i šibenski, za 1.200.000 K.

Napadaji na dra. Kreka. Slovenski liberalci više vremena vodili su bjesomučnu hajku protiv zast. dra. Kreka, prvaka slovenske pučke stranke. Da ga utuku, stali su iznašati izmišljotine o njegovim odnosima s jednom ženskom. Dr. Krek nije tužio dotične listove, jer je znao da su porotni sudovi u rukama liberalaca. Sada su izpostavljene razne makinacije ljubljanske občine u sastavu porotničkih listina. Dr. Krek je u saboru zagovarao, da se provede reforma porote, da se uvrede poštenja počinjene štampom predađu redovitim sudovima i tom prilikom oprovrgao je sve izmišljotine o odnosu s dotičnom gospođom, koja je izjavila pismeno i pred svjedocima, da je sama širila onakove vijesti nagovorena od liberalaca, dočim „a je sve prosta laž“.

Odbor za proslavu Milanskog Edikta u Splugu javlja da su predstave za nevolju odgođene i utanačene za 25, 26, 27. listopada. Uslijed toga svečanost će u Solinu biti u nedjelju dne 26 listopada, u sred predstava. Potonji program bit će objelodanjen na svoje vrijeme.

Za brzojav u Zatonu. Trgovačko-obrtnička komora u Zadru podupriela je zahtjev seljana Zatonu kod Šibenika, da se u njihovu mjestu ustanovi brzojavni ured.

Tijesno i Zlošela u parobrodarskom prometu. Trgovačko-obrtnička komora u Zadru zaključila je poduprijeti, da jedna od parobrodarskih pruga Zadar-Pakoštane-Hramina bude produljena do Zlošela, a ostale tri do Tijesna.

Tribunji i Zablac u parobrodarskoj pruzi. Uprava parobrodarskog društva „Dalmatia“ pristala je na molbe seljana Tribunja i Zablaca, poduprte od zast. dra. Dulibića, te će odsele parobrodni odgođena društva pristajati u dotična sela triput u sedmicu.

Gradske vijesti.

Protuzakonitoj skupštini Sokola, na kojoj je Krstelj dao birati protupropisno obrambeni sud, prisustvovalo je tek 65 članova od preko 330. Član akademikar Josip Berović proćao je prosvjed proti skupštini i izrabljivanju Sokola u osobne svrhe, te se od njih s nekoliko sokolaša udaljio.

Prva vožnja Lloydovog „Baron Bruck“, koji je vjedno i prva brza pruga za Šibenik, izazvala je u našem gradu veliko zanimanje. U ponedjeljak oko 10 s. jutrom graujanstvo se u velikom broju sjatilo na obali. U 10¹/₄ s. na tvrdjavi sv. Ane podignut je znak slobodnog prolaza. U samih 15 časa „Baron Bruck“ prevaleo je put od Zlarina do obale kroz konao te je pristao na obalu glatko, brzo. Put od Zadra do Šibenika trajao je cigla 2¹/₂ sata te je parobrod stigao u našu luku tačno u određeni sat. Plovio je dakle brzinom od 16 milja na sat, dočim je u stanju, kako se to vidjelo na pokusnim vožnjama, da prevale 18.2 milja na sat.

Na parobrodu se nalazio namjestnik grof Attems, podpredsjednik Lloyd Singer, generalni direktor Lloyd Frankfurter i uljarski konzulent Artmann, koji putuju do Krla te se istim parobrodom vraćaju. Opazismo na parobrodu i prisjednika Zemaljskog Odbora dvorskog savjetnika dra. Jerka pl. Tomasea.

Na parobrodu je bilo mnogo svijeta, od kojeg dosta se izkrcalo u našem gradu. Prama voznom redu, parobrod je ostao u luci čitav jedan sat, za koje vrijeme je namjestnik sa svojim društvom, u pratnji nar. zast. dra. Dulibića, obišao grad i na koncu razgledao izloge koraljske i spužvarске zadruge te brusauu koralja, izaziv se veoma laskavo o ovim dvjema granama obrta koje imaju svoje polje izključivo u šibenskom kotaru.

Gradjanstvo je imalo prilike da razgleda parobrod, veličine kao „Baru Gausch“ i „Prinz Hohenlohe“ ali veče brzine, razkošno opremljen i udoban.

U 11¹/₂ s. „Baron Bruck“ ostavio je šibensku luku jednako lakoćom. Generalni ravnatelj Lloyd G. Frankfurter i zapovjednik parobroda kapetan G. Lučić izraziše se da je prolaz kroz konao šibenski bio vrlo lak, neosjetljiv. A kako da i ne bude, kada moderne bojne ladje austrijske mornarice prolaze konalom usred noći i utrutim svjetiljkama bez ikakve zapreke i bez opasnosti.

Šibenčani su pozdravili dolazak prvog brzog parobroda i drago im je, što je ovom

prvom vožnjom dano prilike odlučujućim faktorima vlasti i Lloyd da se uvjere, kako je sve bajka što se o poteškoćama prolaza kroz šibenski konao te o gubitku vremena govorilo. Očekivat je, da će i ug. hrvatsko parobrodsko društvo slijediti primjer Lloyd, a Lloyd sam da će protegnut pristajanje Šibenika i na ostale svoje brze pruge.

Igra riječi. Krstelj se hvata formalnosti i riječi, kada hoće da otupi i omalovaži korak G. Stojčica kod Zemaljskog Odbora. A mi ostajemo pri tome i Krstelj, ako ima srca, neka porekne, da je kod Zemaljskog Odbora radio u onom smislu.

Darovali su vlić. Dn. K. Stošić K 3 u fond „Hrvatske Misli“ a gosp. Josip Peršen iz Zagreba K 2 za Družbu S. Ćirila i Metoda, mjesto čestitke prigodom vjenčanja našeg glavnog suradnika.

Kako Krstelj lažno izvješćuje Zemaljski Odbor. Kada je onomad Krstelj bio urekao u nekim odlomcima seoske zborove, da i tim za se agitira, pet obćinskih prisjednika priužilo se proti samovoljnom postupku Krsteljevu na Zemaljski Odbor i na namjestništvo. Zemaljski Odbor zatražio je od obćinske uprave izvješće o stvari, a na to je Krstelj sam odgovorio, naravski opravdavajuć sebe, da su se seoski zborovi uricali i prije bez sjednice obć. uprave, da tomu nije nitko prigovarao i da je on sam, doznajući za prosvjed prisjednika, odobrzanja seoskih zborova odustao i da ih faktično nije ni držao.

U ovom izvješću Krstelj svjestno izvrće i iaže. Ako se prije uricalo seoske zborove bez sjednice obć. uprave i ako proti-tome nije bilo prigovora, to je moglo i biti kada je čitava obćinska uprava jednodušna. Ali Krstelj u konkretnim slučajevima radio je *malu fide*, znajući da je tomu skoro čitava obćinska uprava protivna. Nije pak istina, da je Krstelj, saznajući za tužbu prisjednika, odobrzanja zborova odustao, nego je naprotiv u Dubravu, Rogoznicu i Primošten išao, a zborove nije obdržavao samo za to, jer seljani nisu htjeli pristupiti. Ako je Krstelj u dotična mjesta pošao radi zabave i radi svojih privatnih stvari, zašto je onda vodio sobom činovnike i *platio ih, ne iz svoje, nego iz obćinske blagajne?*

Promjene na Kot. Poglavarstvu. Namj. konceptist G. Norbert Filauus premješten je u Dubrovnik, a u Šibenik dolazi namj. konc. vjezbjenik Petar Mikelić.

Vjenčanje. Dne 6. ov. mj. vjenčao se vrlj G. Sekso Dunko, sin odličnog našeg pristaše G. Ante Seksa, sa dječom gđicom Jelicom Petrovac iz Zlarina. Sretnom paru naše srdačne čestitke.

Kazalište. Talijansko društvo Dante cav. Cappelli dati će u kazalištu Mazzoleni četiri predstave. U subotu 11. ov. mj. davat će se „Tristi amori“ od G. Giacosa. Prodaja ulaznica, loža i sjedala kod G. A. Cosolo.

The Edison Kinematograph. Večeras i sutra: I. Dnevnik Pathé br. 31 A i B; II. Čar pozornice, 800 metara vrpce; III. bebé i crna ruka (komično). U petak i subotu elitni program.

Sudbeni činovnik

tek umirevljen, star 32 godine, sa kaucijom, traži mjesto kod trgovačke firme, poduzeća, zavoda ili odvjetnika. Poblize obavijesti dajte uredništvo.

STAN od više soba sa baščom i terasom, na najljepšem položaju, iznajmljuje se odmah. Poblize u uredništvo.

**Hrvatska
Zadružna Tiskara**
U. Z. S. O. J.

— U ŠIBENIKU —
Izradjuje sve u tiskarsku struku spadajuće radnje tačno, brzo i jeftino.